

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 6-10-2015
Nummer voorstel: 2015/73

Voor raadsvergadering d.d.: 27-10-2015
Agendapunt:

Onderwerp:

Opheffen reserve Onderwijshuisvesting.

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

Conceptbesluit:

1. De reserve Onderwijshuisvesting op te heffen per 1 januari 2016
2. Het restantbedrag (€ 4,6 miljoen) van de reserve Onderwijshuisvesting per 1 januari 2016 toe te voegen aan de Algemene reserve vrij besteedbaar
3. Het berekende tekort vanaf het jaar 2016 ten laste te laten komen van het reguliere begrotingssaldo.

Samenvatting:

Om diverse redenen wordt voorgesteld om de ingestelde reserve Onderwijshuisvesting op te heffen per 1 januari 2016.

Inleiding

Met ingang van het jaar 2015 zijn gemeenten niet meer verantwoordelijk voor het buitenonderhoud van de basisscholen. Daarmee zijn nu alle schoolbesturen (basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs) zelf verantwoordelijk voor zowel het binnenonderhoud, alsook het buitenonderhoud van de schoolgebouwen.

De overdracht van het buitenonderhoud van de basisscholen is gepaard gegaan met een structurele korting op de Algemene uitkering binnen het gemeentefonds. De gemeente Steenwijkerland krijgt hierdoor jaarlijks afgerond € 400.000 minder overgemaakt door het rijk voor de component onderwijshuisvesting. Het budget buitenonderhoud gaat nu rechtstreeks naar de desbetreffende schoolbesturen.

Daarnaast heeft er een herijking (groot onderhoud) plaatsgevonden van het gemeentefonds, waardoor er herverdeeleeffecten zijn ontstaan. De herijking van het cluster educatie binnen het gemeentefonds heeft een nadelig effect op de Algemene uitkering die de gemeente Steenwijkerland ontvangt voor onderwijshuisvesting. Het nadeel bedraagt vanaf het jaar 2015 structureel € 460.000, oplopend tot € 505.000 vanaf het jaar 2018.

De Algemene uitkering bestemd voor onderwijshuisvesting is door de diverse rijksmaatregelen in korte tijd teruggelopen van € 3,7 tot € 2,8 miljoen.

De gelijktrekking van het onderhoud van de onderwijshuisvesting en de herijking van het cluster educatie binnen het gemeentefonds is een goede aanleiding om te kijken hoe verder om te gaan met de in het verleden ingestelde reserve Onderwijshuisvesting. Hieruit worden alle kosten betaald en gedekt die betrekking hebben op onderwijshuisvesting.

Verantwoordelijkheden

Zoals hierboven staat vermeld zijn alle schoolbesturen, naast hun primaire onderwijstaken, met ingang van 1 januari 2015 verantwoordelijk voor het binnen- en buitenonderhoud van de onderwijsgebouwen.

De gemeente Steenwijkerland is o.a. nog wel (financieel) verantwoordelijk voor:

- Nieuwbouw van scholen
- Uitbreiding van scholen
- Vervangende nieuwbouw

De exacte omschrijving van de voorzieningen in de huisvesting zijn beschreven in artikel 2 van de “Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Steenwijkerland 2015”.

Ook de criteria voor toetsing bij een aanvraag door schoolbesturen van genoemde voorzieningen zijn vastgelegd in dezelfde verordening, die door u is vastgesteld in de raadsvergadering van 9 december 2014.

Basisonderwijs

Er zijn 36 basisscholen gevestigd in de gemeente, die vallen onder het beheer van vijf verschillende schoolbesturen. Op Kop (openbaar onderwijs) en Accrete zijn hierbij de grootste instellingen met de meeste scholen.

Een aantal schoolgebouwen dateert uit de periode dat de Lager Onderwijswet 1920 tot stand kwam. Dit moment van de financiële gelijkstelling van het openbaar- en bijzonder onderwijs maakte het voor schoolbesturen financieel mogelijk een school te stichten. Daarnaast is een relatief groot aantal scholen gebouwd in de zestiger en zeventiger jaren van de vorige eeuw. Scholen van 30 tot 50 jaar oud, waarvan bouwelementen verouderd zijn of aan vervanging toe zijn. Het geven van onderwijs stelt in de loop der jaren ook nieuwe en andere eisen aan een gebouw, zoals inrichting, klimaatbeheersing etc.. Kortom een afweging over het moment waarop een schoolgebouw al dan niet voor een renovatie of vervangende nieuwbouw in aanmerking zou moeten komen. Een afweging waar de schoolbesturen en de gemeente op korte en ook iets langere termijn voor komen te staan.

Voortgezetonderwijs

Op het gebied van het regulier voortgezetonderwijs bevinden zich twee scholen binnen de gemeentegrenzen, te weten CSG Eekeringe en RSG Tromp Meesters. De leerlingen van RSG Tromp Meesters zijn verdeeld over twee locaties (Lijsterbesstraat en Stationsstraat).

Speciaal (voortgezet)onderwijs

De Ambelt voor speciaal onderwijs bevindt zich ook aan de Stationsstraat.

Financiële toelichting

In de gemeente Steenwijkerland is er in het verleden voor gekozen om de ontvangen middelen voor de uitvoering van de onderwijshuisvestingstaak via de Algemene uitkering van het gemeentefonds ook daadwerkelijk hier aan te besteden. Hierdoor is er door de gemeenteraad een reserve Onderwijshuisvesting in het leven geroepen. Inkomsten die worden ontvangen via de Algemene uitkering worden in deze reserve gestort. Uitgaven ten behoeve van de huisvesting komen ten laste van de reserve.

De keuze voor deze 'gesloten huishouding' heeft er toe geleid dat er de afgelopen jaren een saldo is gevormd van circa € 5,2 miljoen. Dit saldo is tot stand gekomen omdat er in het verleden jaarlijks meer inkomsten waren dan uitgaven.

Op basis van de stand van zaken van de meerjarenbegroting 2015 – 2019 ziet het saldo van de inkomsten en uitgaven op het gebied van onderwijshuisvesting er echter als volgt uit:

2015	tekort van	€ 524.784
2016	tekort van	€ 277.622
2017	tekort van	€ 257.786
2018	tekort van	€ 130.671
2019	tekort van	€ 112.220

Hierbij is al rekening gehouden met de korting van € 400.000 op de Algemene uitkering met ingang van het jaar 2015, omdat het buitenonderhoud onder de verantwoordelijkheid valt van de schoolbesturen.

Ook is er in bovenstaande opsomming rekening gehouden met de herverdeeffecten door herijking van het cluster educatie binnen het gemeentefonds.

Uiteraard zijn kapitaallasten (afschrijving en rente) van toekomstige investeringen voortvloeiende uit nieuwbouw, renovatie of uitbreiding niet meegenomen. Een goed voorbeeld hiervan is de voorgenomen nieuwbouw in Giethoorn.

Ter illustratie: een investering van € 1 miljoen levert een jaarlijkse afschrijving op van € 16.600 (60 jaar) en een aflopende rentelast (3,25%) van € 32.500.

Door de kortingen binnen de Algemene uitkering is te zien dat het saldo van de inkomsten en uitgaven nu al een structureel tekort vertoont.

Kijkend naar de ouderdom en onderhoudstoestand van de diverse schoolgebouwen is de gekozen financiële constructie voor de onderwijshuisvesting niet meer toereikend om de verwachte kosten te dekken. Reden te meer om na te denken over hoe om te gaan met de reserve Onderwijshuisvesting. Met andere woorden; er dient een besluit te worden genomen om de reserve in stand te houden, dan wel om deze op te heffen.

Argumenten

Onderstaand is in beeld gebracht wat de gevolgen zijn van het in stand houden van de reserve Onderwijshuisvesting en de gevolgen van het opheffen van de reserve.

Gevolgen bij het in stand houden van de reserve:

- De Algemene uitkering wordt niet overeenkomstig de doelstelling ingezet, omdat deze algemene middelen specifiek worden benut voor de onderwijshuisvesting. Dit is in het

verleden een bewuste keuze geweest, gezien het belang dat werd gehecht aan onderwijshuisvesting.

- ✚ Er vindt geen integrale afweging plaats van de diverse begrotingswensen. Nieuwe onderwijsinvesteringen volgen een apart traject, er is immers dekking van de kosten aanwezig via de reserve.
- ✚ Voor de wensen op het gebied van onderwijshuisvesting is (bij voldoende budget), altijd dekking van de kosten aanwezig via de reserve.
- ✚ Het jaarlijkse tekort in de reserve moet structureel aangevuld worden met extra gemeentelijke middelen, hetgeen ten koste gaat van de begrotingsruimte en dus van andere begrotingswensen.

Gevolgen bij het opheffen van de reserve:

- ✚ De Algemene uitkering wordt overeenkomstig de doelstelling ingezet.
- ✚ Er vindt een integrale afweging plaats van alle nieuwe begrotingswensen.
- ✚ Het 'gespaarde' saldo van de reserve, na aftrek van het begrote tekort van € 524.784 over het jaar 2015, van ongeveer € 4,6 miljoen valt vrij ten gunste van de Algemene reserve vrij besteedbaar.
- ✚ Het begrote tekort vanaf het jaar 2016 moet worden opgevangen binnen de reguliere exploitatiebegroting.
- ✚ Wensen op het gebied van onderwijshuisvesting moeten worden meegenomen in de Perspectiefnota in de vorm van een claim.
- ✚ De dekking van de kosten op het gebied van onderwijshuisvesting in de vorm van de reserve valt weg.

Omdat onderwijshuisvesting ten opzichte van andere gemeentelijke taken geen uitzonderingspositie behoeft en er hierdoor een integrale afweging gemaakt kan worden tussen alle nieuwe begrotingswensen met bijbehorende budgetten, wordt geadviseerd om de reserve Onderwijshuisvesting per 1 januari 2016 op te heffen.

Bij opheffing van de reserve Onderwijshuisvesting met ingang van 2016 ontstaat er vanaf dat jaar wel een begrotingstekort van € 277.622, aflopend tot een bedrag van € 112.220 in het jaar 2019. Het tekort moet opgevangen worden binnen het reguliere begrotingssaldo.

Bijlagen bij het voorstel Geen.

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

OS

adviseur

Henk Schuitemaker, tel.: 31775842, email:
henk.schuitemaker@steenwijkerland.nl

behandeld in raadscommissie

☐ ja, nl. 6-10-2015

☐ nee

Raadsbesluit

Steenwijk, 27-10-2015
Nummer: 2015/73

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8-9-2015, nummer 2015/73;

b e s l u i t :

1. De reserve Onderwijshuisvesting op te heffen per 1 januari 2016
2. Het restantbedrag (€ 4,6 miljoen) van de reserve Onderwijshuisvesting per 1 januari 2016 toe te voegen aan de Algemene reserve vrij besteedbaar
3. Het berekende tekort vanaf het jaar 2016 ten laste te laten komen van het reguliere begrotingssaldo.

De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

A. ten Hoff M.A.J. van der Tas